

POSTANOWIENIE

Dnia 23 grudnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Bojańczyk

w sprawie **M.W.**

skazanej z art. 217 § 1 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu bez udziału stron w dniu 23 grudnia 2025 r.

wniosku obrońcy skaranej o wyłączenie sędziego SN P.K. od udziału w sprawie kasacyjnej o sygn. akt II KK 305/25

na podstawie art. 41 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

wniosku nie uwzględnić.

UZASADNIENIE

W dniu 17 października 2025 r. obrońca skaranej M.W. wystąpił do Sądu Najwyższego z wnioskiem z dnia 13 października 2025 r. o wyłączenie sędziego SN P.K. od rozpoznania sprawy kasacyjnej o sygn. akt II KK 305/25 w trybie art. 29 § 5 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym ze względu na brak spełnienia przez ww. sędziego wymogów niezawisłości i bezstronności z powodu nieprawidłowego trybu powołania sędziego na urząd sędziego Sądu Najwyższego na mocy uchwały Krajowej Rady Sądownictwa, której skład został ukształtowany na podstawie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3), która to okoliczność, zdaniem obrońcy, stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą w

postaci nienależytej obsady sądu, określoną w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. i implikuje naruszenie art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, a także naruszenie art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, art. 47 Karty Praw Podstawowych UE oraz art. 6 ust. 1 EKPCz w zw. z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w wyniku zaistnienia okoliczności powodujących z mocy prawa wyłączenie sędziego od udziału w rozpoznaniu sprawy kasacyjnej. Zdaniem obrońcy, udział sędziego w rozpoznaniu sprawy kasacyjnej doprowadziłby do wydania orzeczenia przez nienależycie obsadzony sąd zgodnie z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w znaczeniu nadanym temu pojęciu prawnemu w pkt 1 uchwały trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 roku, BSA I-4110-1/2020, a zatem przez skład Sądu Najwyższego sprzeczny z gwarancyjnym prawem oskarżonego do rozpoznania jego sprawy przez niezawisły i bezstronny sąd w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, art. 47 Karty Praw Podstawowych UE oraz art. 6 ust. 1 EKPCz. Ponadto, obrońca wskazał na okoliczność, że postanowieniem z dnia 29 września 2025 r. Sąd Najwyższy postanowił wyłączyć sędziego SN M.S. od udziału w tejże sprawie kasacyjnej, bowiem został on powołany na urząd sędziego Sądu Najwyższego na podstawie rekomendacji ww. Krajowej Rady Sądownictwa, podnosząc, że ponownie zaistniała sytuacja, w której doszło do wyznaczenia składu Sądu Najwyższego w osobie sędziego SN, który jego zdaniem „nie gwarantuje standardu bezstronności”, co narusza prawo jego mandantki do rozpoznania sprawy przez niezawisły i bezstronny sąd oraz przysługujące jej prawo do obrony. Obrońca wskazał również na możliwe naruszenie art. 41 § 1 k.p.k. z uwagi na fakt zaistnienia w stosunku do sędziego SN P.K. okoliczności powodujących jego wyłączenie od udziału w rozpoznaniu sprawy ze względu na wystąpienie okoliczności tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość, co do jego bezstronności, albowiem w kasacji zawarto - jako pierwszy - zarzut zaistnienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej, w oparciu o treść pkt 2 uchwały trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., dotyczący nienależytej obsady sądu pierwszej instancji wydającego wyrok skazujący M.W., który został utrzymany w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie i zaskarżony przedmiotową kasacją, a to w związku z udziałem w tym składzie sędziego, która otrzymała nominację na urząd sędziego Sądu Rejonowego

dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie X. Y., na skutek rekomendacji ww. Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej tzw. ustawą zmieniającą, a w konsekwencji sędzia P.K. rozstrzygałby w niniejszej sprawie zagadnienie prawne, jakie bezpośrednio dotyczy również jego osoby, tj. zarzutu wystąpienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt. 2 k.p.k. W konsekwencji obrońca wniósł o stwierdzenie, że w przedmiotowej sprawie zachodzą wobec sędziego SN P.K. przesłanki, o których mowa w art. 29 § 5 ustawy o SN, a z ostrożności procesowej w wypadku nieuwzględnienia przedmiotowego wniosku na podstawie art. 29 ust. 7 ustawy o SN wniósł o potraktowanie wniosku jako wniosku złożonego w trybie art. 42 § 1 k.p.k. (k. 51-57).

Jak wynika z adnotacji Kierownika Sekretariatu Wydziału II Izby Karnej SN zamieszczonej na karcie 68 akt sprawy, na podstawie zarządzenia Prezesa Izby Karnej z dnia 22 października 2025 r., przedmiotowy wniosek został zarejestrowany w repertorium "KRI" pod numerem 1315, a następnie przydzielony sędziemu sprawozdawcy.

Marginesowo jedynie wskazać w tym miejscu należy, że dokonując czynności rejestracji wniosku nie dostrzeżono być może okoliczności, iż obrońca skazanej złożył go w trybie art. 29 § 5 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, a jako jedno z naruszeń wskazał na przepis art. 41 § 1 k.p.k., dlatego w tym zakresie powinny zostać podjęte stosowne czynności z zakresu organizacyjno-biurowego (rejestracja wniosku również w repertorium "KB").

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek okazał się niezasadny i nie zasługiwał na uwzględnienie.

Na wstępie należało przypomnieć, że w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego "[...] zgodnie z treścią wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r., sygn. akt U2/20, który w myśl art. 190 ust. 1 Konstytucji RP ma moc powszechnie obowiązującą, uchwała składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA I–4110–1/20, nie wiąże formalnie sędziów Sądu Najwyższego, natomiast zawarte w niej myśli mogą być wykorzystywane w praktyce orzeczniczej w granicach normalnych sposobów wykładni prawa" (tak, wśród wielu innych, m. in.,

postanowienia SN z dnia 3 listopada 2021 r., sygn. IV KO 86/21; 28 lutego 2023 r., sygn. III KK 23/23; 7 grudnia 2023 r., sygn. I KK 162/23; 7 marca 2024 r., sygn. III KK 508/23; 13 czerwca 2024 r. sygn. II KO 36/24; 1 października 2024 r. sygn. I USK 184/24; 14 października 2024 r. sygn. I Zo 91/23 czy 29 października 2024 r. sygn. II USK 352/23).

Sąd Najwyższy nie podziela poglądu, jakoby za bezwzględną przyczynę odwoławczą wskazaną w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. czy też naruszenie standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, art. 47 Karty Praw Podstawowych UE i art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności można uznać okoliczności wskazane w powołanej powyżej uchwale. W tym zakresie wystarczające jest odesłanie do uzasadnień postanowień Sądu Najwyższego, w których w sposób znacznie szerszy przedstawiono argumentację przemawiającą z tym, że okoliczności, o których traktuje uchwała sygn. akt BSA I–4110–1/20 mogą być oceniane jedynie w pryzmacie tzw. względnych powodów odwoławczych, tj. z punktu widzenia regulacji określonej w art. 438 pkt 2 k.p.k. Innymi słowy potencjalne naruszenie standardu rozpoznania sprawy przez niezawisły i bezstronny sąd w związku z powołaniem sędziego (w tym sędziego Sądu Najwyższego) przez Prezydenta RP na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3) w konkretnej sprawie winno i może być rozpatrywane wyłącznie w kategoriach obrazy przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia (względna przyczyna odwoławcza), co zostało szczegółowo uzasadnione m. in. w postanowieniach Sądu Najwyższego z dnia 3 listopada 2022 r., sygn. akt V KK 660/21 oraz z dnia 30 listopada 2022 r., sygn. akt II KK 468/21.

Przechodząc zaś obecnie do oceny wniosku o wyłączenie sędziego SN P.K., złożonego przez obrońcę skazanej M.W., należy powiedzieć, co następuje. Zgodnie z art. 41 § 1 k.p.k. sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. Chodzi tutaj o takie układy faktyczne, w których określone zachowanie sędziego (albo określona sytuacja, w której znajduje się dany sędzia) w

prowadzonym przez niego postępowaniu bądź też w życiu prywatnym rodzi obiektywnie uzasadnioną wątpliwość do jego bezstronności, bowiem rzutuje na określony stosunek sędziego do stron lub sprawy będącej przedmiotem rozstrzygnięcia w danym postępowaniu (albo nawet ujawnia określony stosunek sędziego do stron lub sprawy będącej przedmiotem rozpoznania).

Wykładnia art. 41 § 1 k.p.k. prowadzi do wniosku, że dyspozycja tego przepisu — wbrew temu, co się bez wskazania na jakiegokolwiek przekonujące argumenty przyjmuje w niektórych orzeczeniach Sądu Najwyższego (por. np. postanowienia z: 26 października 2022 r., sygn. V KK 413/20; 1 lutego 2023 r., sygn. V KK 413/20; 17 października 2023 r., sygn. IV KK 279/23; 7 grudnia 2023 r., sygn. IV KK 279/23; 20 lutego 2024 r., sygn. V KK 266/23; 4 kwietnia 2024 r., sygn. V KK 193/23 czy 20 maja 2024 r., sygn. III KK 168/24; niektóre z rozstrzygnięć Sądu Najwyższego poszły aż tak daleko, że w istocie w ogóle w sposób "materialny" nie nawiązywały do okoliczności stypizowanych w art. 41 § 1 k.p.k., np. postanowienie SN z dnia 11 kwietnia 2024 r., sygn. I KK 385/23, w którym całkowicie instrumentalnie i w oderwaniu od art. 41 § 1 k.p.k. przyjęto, że cyt.: "[j]edyną możliwością usunięcia uzasadnionych wątpliwości natury konwencyjnej i konstytucyjnej, jak również zapewnienia stronie postępowania składu Sądu Najwyższego, w którym nie uczestniczy sędzia, wobec którego w orzecznictwie Sądu Najwyższego, Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka formułowane są rzeczowe, silnie uzasadnione zastrzeżenia odnoszące się do udziału w procedurze nominacyjnej niespełniającej wymogów obiektywizmu i niezależności od władzy wykonawczej i ustawodawczej, było zatem uwzględnienie wniosku i wyłączenie Sędzi[ego] SN A.R. od rozpoznania kasacji"; podobnie postanowienie SN z dnia 23 listopada 2022 r., sygn. III KK 339/22) upatrujących podstawę wyłączenia sędziów powołanych przez Prezydenta RP na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw w konstrukcji "braku instytucjonalnej bezstronności", a zatem na figurze prawnej nieznanej ustawie postępowania karnego — nie obejmuje tych sytuacji, w których wątpliwości podnoszone przez stronę nie mają charakteru ściśle wiążącego się z istotą sprawy,

tj. gdy nie odnoszą się do konkretnych elementów sprawy (tj. zaszłości natury faktycznej, przebiegu procesowego sprawy itp.), stanowiąc jedynie wypadkową krytycznej oceny przyjętych przez ustawodawcę rozwiązań legislacyjnych czy podzielenia poglądu, że określone rozwiązania normatywne nie dają — w przekonaniu uczestnika postępowania — gwarancji bezstronnego rozpoznania sprawy.

Należy podzielić wyrażone w orzecznictwie Sądu Najwyższego trafne zapatrywanie, że w "regulacji z art. 41 § 1 k.p.k. chodzi o okoliczności natury faktycznej, względnie zdarzenia procesowe, które mogłyby uzasadniać wątpliwości co do obiektywnego rozstrzygnięcia sprawy przez konkretnego sędziego. Do okoliczności takich nie należą natomiast rozwiązania legislacyjne dotyczące ustroju sądownictwa" (postanowienie SN z dnia 22 listopada 2023 r., sygn. II KK 7/23).

Trzeba także wskazać na to, że zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 marca 2020 r., sygn. P 22/19 (Dz.U. poz. 413) art. 41 § 1 k.p.k. w związku z art. 42 § 1 k.p.k. w jakim dopuszcza rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego z powodu wadliwości powołania sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, w skład której wchodzi sędziowie wybrani na podstawie art. 9a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa jest niezgodny z art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Wniosku o wyłączenie sędziego opartego na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. nie można osnuć na okoliczności nawiązującej do powołania sędziego w trybie, w którym jego kandydatura była opiniowana przez Krajową Radę Sądownictwa powołaną na zasadach określonych w art. 9a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa.

Zatem kwestie ustrojowe (normatywne) związane z trybem powoływania sędziów (a mówiąc precyzyjniej: określone unormowania ustawowe regulujące ustrój wymiaru sprawiedliwości w zakresie szeroko rozumianego trybu i zasad powoływania sędziów) nie mogą stanowić podstawy wniosku o wyłączenie sędziego. Wnioski składane na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. mogą bowiem dotyczyć li tylko określonych kwestii faktycznych, nie zaś prawnych (prawno-ustrojowych). Szerzej zagadnienie to zostało rozwinięte m. in. w postanowieniu SN z dnia 21 czerwca 2023 r., sygn. IV KK 460/19, w którym wyrażono zasługujący

na akceptację pogląd, że "prawo i obowiązek orzekania sędziego obejmuje każdą kwestię natury prawnej i z powodu takiej kwestii, która byłaby przedmiotem orzekania, nie sposób skutecznie żądać wyłączenia sędziego. Przeciwnie stanowisko prowadzi *ad absurdum*, gdyż oczywiste jest, że przedmiotem określonego wniosku mogłaby być kwestia ustrojowa dotycząca każdego sędziego, niezależnie od czasu i trybu powołania. W takiej sytuacji [...] nie istniałby sąd, który mógłby kwestię tę skutecznie rozważyć i rozstrzygnąć. Z tego względu treścią art. 41 § 1 k.p.k. objęte są jedynie okoliczności natury faktycznej" (analogicznie: postanowienie SN z dnia 22 listopada 2023 r., sygn. II KK 7/23).

Jeśli chodzi o powołanie się przez Autora wniosku o wyłączenie sędziego na to, że w tejże sprawie Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 29 września 2025 r. wyłączył sędziego SN M.S. od jej rozpoznania (zob. postanowienie k. 38-40) z uwagi na tożsame powody jak zgłoszone w przedmiotowym wniosku (rzekoma wadliwość powołania), a ponadto w kasacji został podniesiony zarzut wystąpienia na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego bezwzględnej przyczyny odwoławczej scharakteryzowanej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., co zaś miałoby w konsekwencji uzasadniać wyłączenie objętego wnioskiem sędziego Sądu Najwyższego od rozpoznania sprawy sygn. II KK 305/25, to godzi się odesłać do zaprezentowanych powyżej rozważań dotyczących charakteru zarzutów nawiązujących do rzekomej wadliwości związanej z powołaniem na urząd sędziego i ich czysto ustrojowego charakteru.

Mając powyższe na uwadze, wobec tego, że wniosek obrońcy skazanej M.W. o wyłączenie sędziego SN P.K. został osnuty na krytyce ustrojowych rozwiązań prawnych dotyczących trybu powoływania sędziów przyjętych przez ustawodawcę, należało dojść do wniosku, że nie zasługuje on na uwzględnienie. Dlatego też Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia.

[WB]

[r.g.]

